JAARGANG 7 No. 3.
SEPTEMBER 1960.

"Coolia"

CONTACTBLAD VAN DE

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

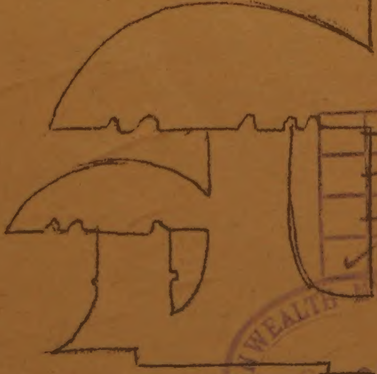

REDACTEUR P.B. JANSEN, MEERTEN VERHOFFSTR. 9, BREDA.

HSP
RAM
MM
card
COMMONWEALTH MYCOLOGICAL
9 SEP 1960

EXCURSIE PROGRAMMA 1960

Hier zijn dan de definitieve gegevens voor de excursies in de komende herfst. Het was prettig te constateren dat allen die op enigerlei wijze bij de voorbereiding betrokken werden direct hun volle medewerking gaven.

Dit jaar zal leren of de optimisten of de pessimisten gelijk hebben. Zullen de excursies, nu het aantal zo is toegenomen, toch goed bezocht worden? Of kan de N.M.V. niet meer dan 2 à 3 excursies per jaar opbrengen? Het woord (of liever de daad) is nu aan de leden!

Er zij nogmaals op gewezen dat onderstaande excursies voor leden van de N.M.V. en leden van de Paddestoelenwerkgroep van de K.N.N.V. toegankelijk zijn, uitgezonderd het weekend in Dwingelo dat alleen voor N.M.V.-leden is.

17 september, zaterdag: Amsterdamse bos o.l.v. de heren H. Kleijn en W.J. Reijnders. Verzamelen om 2.30 uur bij het eindpunt van buslijn H bij de Kalfjeslaan. Bus H vertrekt van het Haarlemmermeerstation en is vanaf het Centraal Station te bereiken met de tramlijnen 1 en 16.

17 september, zaterdag: Rotterdam, Kralingerhout o.l.v. C. Bas. Verzamelen om 2.30 uur bij ingang bij de manege. Vanaf eindpunt van de lijnen 16 en 17 loopt men rechtdoor en slaat 1e zijweg links in, Laan van Nooitgedacht, en loopt deze uit.

17 september, zaterdag: Wageningen, Oranje Nassau Oord en staatsbossen o.l.v. Dr. R.A. Maas Geesteranus en Ir. J.H. Wiersma. Verzamelen om 2.30 uur bij hek O.N.O., waarbij een bushalte is van lijn 62, Ede-Wageningen Hoog-Arnhem. De bussen vertrekken om 1.53 uur van Station Ede-Wageningen en om 1.50 uur van Station Arnhem.

24/25 september: weekend van Floracommissie te Dwingelo o.l.v. Dr. J.J. Barkman en Dr. M.A. Donk. Op zaterdagmiddag en zondag zullen excursies worden gemaakt in de omgeving van Spier en Dwingelo. Er wordt overnacht in een hotel in Beilen. Zij die aan deze excursie willen deelnemen moeten zich vóór 15 september a.s. opgeven bij de heer J. van Brummelen, Rijksherbarium, Nonnensteeg 1, Leiden; zij ontvangen dan een nader programma.

Vervolg op pag. 29.

N A R E G E N ....

komt nog meer regen, zei een pessimist (niet mycoloog). Wij als mycologen hebben deze zomer echter niet te klagen, we hoeven geen extra natte plekjes op te zoeken, zoals verleden jaar, om toch nog maar eens een enkel paddestoeltje te vinden. Heel wat soorten, die we anders slechts een enkele keer vinden, hebben we nu volop gezien. Merkwaardig genoeg, vonden we echter in de wijde omtrek geen enkele weide champignon, en Cantharellen waren er ook al niet overvloedig op de plaatsen, waar ze anders wel te vinden zijn.
En nog iets anders is me ook tegengevallen, dat is nieuwe copie voor Coolia. Ik had verwacht met de stromen regen ook stromen brieven van onze lezers te krijgen met aardige waarnemingen. Daar reken ik stellig op. Iedereen heeft in de maanden juli of augustus wel aardige vondsten gedaan. Een klein artikeltje erover is toch vlug geschreven en het verhoogt de levendigheid van Coolia. Denkt U erom, dat het volgend nummer van Coolia begin november moet verschijnen. Dus gaarne Uw copie uiterlijk half october !!

-.-.-.-.-.-.-.-.-

EEN MONSTRUOSITEIT BIJ PHALLUS IMPUDICUS.

Afwijkingen bij paddestoelen zijn niet zeldzaam, maar laten nooit na verbazing te wekken. Begrijpelijkerwijs is de verbazing al heel groot bij het zien van een ongewone monstruositeit, waarvan bijgaande tekening een beeld geeft.

Het exemplaar is afkomstig uit een dennenbos in het park dicht bij het station Driebergen-Zeist en werd er op 18 augustus van dit jaar gevonden. Het materiaal is in het Rijksherbarium geconserveerd.

De kolossaal grote volva (tot 8 cm breed) ontsluit de stelen van drie vruchtlichamen. Twee stelen zijn van de basis af tot halverhoogte met elkaar vergroeid, wijken daarboven sterk uiteen, en hebben ieder hun eigen "hoed". De derde steel staat weliswaar dicht tegen het

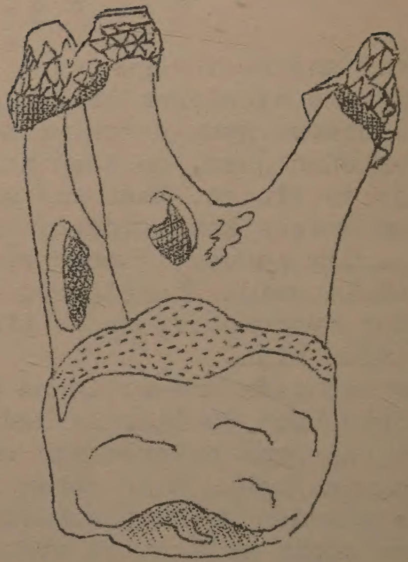

Phallus impudicus L. ex Pers. x $\frac{1}{2}$

vergroeide paar aangedrukt, maar is er tot op de basis geheel los van, heeft dus een afzonderlijke punt van aanleg gehad. Het merkwaardige is echter, dat de hoed van deze derde steel gedeeltelijk vergroeid is met de hoed van een van het vergroeide paar.

Nu komen opgaven in de literatuur over vergroeiïngen bij stinkzwammen wel voor, maar zij zijn gering in aantal en voorzover ik weet, laat geen enkel zo goed de steelversmelting zien. Het andere geval, daarentegen, waarbij de hoeden vergroeid zijn maar de stelen gescheiden blijven, is goed beschreven en afgebeeld door M. Potron ("Gemellité chez Ithyphallus impudicus." In Bull. Soc. mycol. France 62: 258-260. 1947). De combinatie van beide gevallen en het ontstaan van een drieling in een en dezelfde volva is een complicatie, die naar ik meen niet eerder gesignaleerd is.

Rijksherbarium, Leiden. R.A. Maas Geesteranus.

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

Vervolg Excursie-programma.

1/2 oktober: paddestoelenweekend te Boxtel van het gewest Zuid en van de Paddestoelenwerkgroep afd. Eindhoven van de K.N.N.V. o.l.v. de heer J. Noest. Overnacht wordt in vormingscentrum "Moorwijk" te Boxtel (± 25 min. lopen van station Boxtel; in het park aan de Boxtelseweg). Programma: zaterdag 3 uur excursie, 6.30 uur souper, 's avonds determineren; zondag 8.30 uur ontbijt, daarna excursies, na afloop waarvan warme maaltijd, daarna determineren; ± 6 uur vertrek. Kosten: f. 6,50 voor overnachting en maaltijden. Men moet òf lakens en sloop meebrengen òf deze ter plaatse à f 1,25 huren. Opgave vóór 10 september a.s. door storting van f. 6,50 op giro 196662 t.n.v. J. van Asseldonk, Peperstraat 37, Den Bosch.

8 oktober, zaterdag: landgoed Over-Holland bij Breukelen o.l.v. Dr. G.A. de Vries. Verzamelen om 2 uur bij het hek. De bussen van de lijn Amsterdam-Utrecht stoppen daar vlak bij (niet uitstappen in Breukelen zelf). Vertrek bus Amsterdam Wibautstraat 13.05 uur en Utrecht station 13.28 uur.

8 oktober, zaterdag: Wassenaar, Meyendel o.l.v. Dr. R.A. Maas Geesteranus. Vertrek om 1.30 uur van Boerderij Meyendel. Bereikbaar met gele tram Den Haag-Wassenaar-Leiden. Uitstappen halte "De Kievit". Vandaar is het ± een half uur lopen tot aan de boerderij.

8 oktober, zaterdag: Apeldoorn, "Het Loo" o.l.v. C. Bas. Verzamelen om 2.30 uur bij de gedenknaald aan het einde van de Loolaan. Buslijn 2 (Apeldoorn-Amersfoort) vertrekt om 2.18 uur van het Sophiapark bij het station.

9 oktober, zondag: omgeving Groningen o.l.v. Dr. L.S. Wildervanck en G. Douwes. Er zal voor vervoer met personenauto's gezorgd worden. Vertrek om ± 10 uur naar het natuurreservaat "Westerbroek" a/d weg naar Hoogezand. Daarna wordt de Freyelemaborg bij Slochteren bezocht. Zij die aan deze excursie wensen deel te nemen moeten zich vóór 1 oktober a.s. opgeven bij Dr. L.S. Wildervanck, Petrus Campersingel 243, Groningen; zij ontvangen dan nader bericht.

9 oktober, zondag: Heezer Bos o.l.v. Paddestoelenwerk-

z.o.z.

groep afd. Eindhoven. Vertrek om ongeveer 10 uur van het station Heeze-Leende, na aankomst van de trein uit de richting Eindhoven.
15/16 oktober: landelijk weekend van de N.M.V. te Leersum o.l.v. de voorzitter G.L. van Eijndhoven. Gelogeerd wordt in Hotel Vogelesang te Leersum, vlak bij halte Lombok van buslijn 50, Utrecht-Rhenen-Arnhem. Bus no. 50 vertrekt om 13.10 uur en 13.40 uur van Utrecht station, om 13.36 uur en 14.06 uur van Driebergen-Zeist station en arriveert resp. om 14.02 uur en 14.32 uur in Leersum; van Arnhem station om 12.52 uur en 13.22 uur, Wageningen om 13.25 uur en 13.55 uur, aankomst eveneens resp. om 14.02 en 14.32 uur in Leersum. Programma: zaterdag 3 uur excursie richting Leersumse plassen, 6.30 uur diner, 's avonds bekijken van de vondsten; zondag 8 uur ontbijt, ± 9 uur vertrek naar Amerongen per bus, alwaar een excursie wordt gemaakt in het kasteelbos; lunchpakket wordt meegenomen; 's middags volgt een excursie op het landgoed Zuilenstein tussen Amerongen en Leersum.
Kosten van logies met ontbijt f. 6,--, diner zaterdag f. 4,50, lunchpakket f. 2,75, diner zondag f. 4,50 (of f. 5,50, jonge haantjes!). Opgaven vóór 1 oktober a.s. bij C. Bas, Rijksherbarium, Nonnensteeg 1, Leiden, met vermelding van de maaltijden welke men wenst te gebruiken. Aangezien hoofdzakelijk 2-persoonskamers beschikbaar zijn, gaarne bericht of men overwegend bezwaar heeft tegen een kamergenoot.

=0=0=0=0=0=0=0=0=0=0=

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Jaarverslag 1958

De Algemene Ledenvergadering 1958 werd gehouden op zaterdag 26 april in het Rijksherbarium te Leiden. Des middags vond de huishoudelijke vergadering plaats. Na een gemeenschappelijke maaltijd werd de vergadering 's avonds voortgezet met verschillende voordrachten en demonstraties.

Gesproken werd door:

J. van Brummelen over: Mestfungi;
M.A. Donk over: Geslachtsgrenzen bij Stinkzwammen; en
C. Bas over: Morieltjes.

In het Bestuur kwam geen verandering; de voorzitter Van Eyndhoven was aan de beurt van aftreden maar herkiesbaar en werd herkozen.

Het aantal leden bleef gelijk (ik meen 191); 8 nieuwe leden traden toe, maar ook 8 leden bedankten.

Op 17 oktober 1958 bestond de Vereniging 50 jaar. (Coolia 5, 3-5: 18-33 en 5,6: 44-45). Dit Gouden jubileum werd zaterdag 18 october te Haarlem gevierd met een receptie, gevolgd door een feestelijk diner voor leden en genodigden, waaraan een dertigtal personen deelnamen. Professor Dr. Johanna Westerdijk, die ruim 50 jaren directrice is geweest van het Centraalbureau voor Schimmelcultures te Baarn, die de eerste secretaresse van de Vereniging is geweest en sedert de oprichting, dus ook 50 jaren, onafgebroken lid, werd tijdens dit diner tot erelid benoemd. Na het diner, waaraan door verschillende aanzittenden het woord was gevoerd en goede wensen waren uitgesproken voor onze Jubilerende Vereniging, werden 's avonds in een genoegelijk samenzijn nog gekleurde diapositieven van paddestoelen vertoond.

De volgende dag, Zondag 19 october, werd door een 25-tal leden de Jubileum-excursie gehouden naar het Vogelenzangse Bos en de Waterleidingduinen. (Coolia 5,6: 46-47).

Behalve de jubileum-excursie organiseerde de Vereniging op 20-21 september een weekend-excursie naar Doorn, waaraan door 9 leden werd deelgenomen (Coolia 5,6 : 46).

De Floracommissie hield op 25/26 october een weekend-excursie naar Zuid-Limburg en wel naar het Onderste Bos bij Epen en naar het Savelsbos bij Gronsveld.

In dit jaar 1958 is een samenwerking tot stand gekomen tussen onze Vereniging en de Paddestoelenwerkgroep van de K.N.N.V. Het resultaat hiervan is o.a., dat te beginnen met de herfst 1958 de leden van de werkgroep mogen deelnemen aan de excursies door onze Vereniging georganiseerd

(niet aan die van de Floracommissie) en dat onze leden mogen deelnemen aan die van de werkgroep, welke in Coolia geconvoceerd zullen worden. (Coolia 5,2 : 11-12). Door deze werkgroep nu werden in de herfst 1958 twee weekend-excursies georganiseerd, nl. op 20/21 september naar Vlierden in Noord-Brabant en op 4/5 october naar Bennekom.

De Floracommissie belegde op 8 november een vergadering in het Phytopathologisch Laboratorium "Willie Commelin Scholten" te Baarn. Het onderwerp van bespreking voor deze bijeenkomst werd gevormd door de houtknotszwammen (Xylaria) en de truffelknotszwammen (Cordyceps), waarover Dr. R.A. Maas Geesteranus een inleiding hield. Daarna sprak nog de heer Gremmen over aantasting van Dennen door Rhizina inflata. In de avondvergadering vertoonde ons erelid en oud-voorzitter Swanenburg de Veye zijn fraaie collectie nieuwe diapositieven van paddestoelen.

Evenals in de tweede helft van 1957 na het vertrek van de heer Huysman vond ook in 1958 geen circulatie van de mycologische portefeuille plaats. Op verzoek van het Bestuur heeft de opvolger van de heer Huysman, de student R. Wijsman, de zaken, portefeuilles (4) en litteratuur, teruggebracht aan de voorzitter. Inmiddels is de heer H. Kleijn bereid gevonden zich met de zorg voor de portefeuille te belasten - mits er althans gegadigden zijn - en wij hopen, dat binnen afzienbare tijd de portefeuille weer zal circuleren.

Ook in 1958 werd van Z.W.O. weer een subsidie ten bedrage van f. 200,-- ontvangen ten behoeve van Fungus.

Amsterdam, 20 juni 1959.

De Secretaresse,
Dr. A. Jaarsveld.

GEOPETALUM CARBONARIUM (A. & S. ex Fr.) Pat.

Einde augustus 1960 vond ik in de Peel bij Helenaveen een groot aantal paddestoeltjes, die ik bij eerste oogopslag voor een Omphalia hield. De witte lamellen staken sterk af tegen de rook-kleurige hoed. Maar bij nader toezien bleken de lamellen zeer dik te zijn en dikwijls gevorkt. Ze deden daardoor sterk denken aan de lamellen van een Cantharel. Daar het hoogveen, waar ik deze fungi vond, verleden jaar geheel was afgebrand en er verschillende soorten van brandplekken zwammen in groot aantal voorkwamen, dacht ik meteen aan Cantharellus carbonarius. Thuis gekomen bleek mijn vermoeden juist te zijn.
Deze soort wordt echter tegenwoordig niet meer bij het geslacht Cantharellus ondergebracht, doch is de enige vertegenwoordiger van het geslacht Geopetalum Pat. (Althans bij Singer, in de "Flore" worden in dit geslacht ook nog andere soorten ondergebracht).
Het bijzondere van onze paddestoel zijn de zeer dikwandige cystiden, die spoelvormig zijn. Onder het microscoop zien we deze cystiden direct. Meestal zijn ze voor de helft, soms echter bijna geheel, met kristalletjes geïncrusteerd. De sporenfiguur is wit en de sporen zijn niet-amyloid. Meestal is de steel in het midden van de hoed bevestigd, soms echter iets excentrisch. De hoed zelf is grauw rookkleurig en de paddestoel valt tegen de verbrande bodem slechts weinig op. In het midden is de hoed sterk ingedrukt en daarom doet de paddestoel denken aan een kleine trechter-zwam of een grote Omphalia. De lamellen, die vrij dicht opeen staan, zijn sterk aflopend en bij de jonge exx. wit, later worden ze iets grijzig en ze zijn dik, zoiets als van een Wasplaat. Vermoedelijk is deze paddestoel dit jaar algemeen op hoogveen terreinen, die in 1959 zijn afgebrand.

Wie dus in de gelegenheid is een dergelijk terrein te bezoeken, vergete niet naar onze Geopetalum uit te kijken. Ook andere brandplekken zwammen zijn er dit jaar in groot aantal, ik vond bijv. duizenden ex. van Flammula carbonaria!

P.B. Jansen.

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Jaarverslag 1959

De Algemene Ledenvergadering 1959 werd gehouden op zaterdag 20 juni in het Rijksherbarium te Leiden. Des middags zou de huishoudelijke vergadering gehouden worden; na een gemeenschappelijke maaltijd zouden mededelingen en demonstraties van leden volgen. Daar de bespreking der huishoudelijke aangelegenheden echter meer tijd vergde dan voorzien, vonden geen demonstraties of mededelingen meer plaats.

In het Bestuur kwam geen verandering. Dr. R.A. Maas Geesteranus was aan de beurt van aftreden doch herkiesbaar, en werd herkozen.

In deze nogal bewogen Algemene Vergadering werd verder besloten tot opheffing van het tijdschrift Fungus, zij het met leedwezen, doch onder drang van de omstandigheden. (Namelijk de moeilijke financiële toestand der Vereniging en bovendien het feit, dat de Leidse Universiteit een Mycologisch Tijdschrift gaat uitgeven).

Het aantal leden veranderde niet zeer: 1 lid overleed (de Heer H. Hoogendoorn te Goes), 7 bedankten; 11 nieuwe leden meldden zich aan.

De excursies, die men in 1959 had willen organiseren en die reeds voorbereid waren, vonden tengevolge van de abnormaal droge weersomstandigheden geen doorgang en moesten worden afgelast. Voor vele leden zal dit een grote teleurstelling geweest zijn, want de excursies vormen een van de belangrijkste manifestaties van onze vereniging.

Op de ledenvergadering in juni 1959 werden ook enkele nieuwe activiteiten van de vereniging gesuggereerd, o.a. door Prof. Oort, die voorstelde Mycologische dagen te houden. Hij verklaarde zich bereid de eerste keer zelf voor de organisatie te willen zorgdragen.

Deze eerste Mycologische dag werd gehouden op zaterdag 19 december in het Botanisch Laboratorium te Utrecht. Zowel 's morgens als 's middags werden voordrachten gehouden, door de volgende sprekers:

Ir. M. Witkamp: Seizoenschommelingen van mycelium in de grond en het verschijnen van paddestoelen in verschillende bostypen.

Dr. H.C. Bels-Koning: Onkruidschimmels op champignonbedden.

Dr. M.A. Donk: De moderne hoofdgroepen van de Polyporaceae.

M.J. Koopmans: Invloed van de waterdampspanning op de levenskracht van de sporen van meeldauwschimmels.

J.C. Zadoks: Dag- en nachtritme bij sporenvlucht.

C. Bas: Agaricaceae en Mycorrhiza.

Dr. A.J.P. Oort: De aanpassing van het vruchtlichaam van Daldinia concentrica aan droogte.

Deze eerste Mycologische dag mag stellig zeer geslaagd genoemd worden. De voordrachten waren zeer interessant, van de geboden gelegenheid tot discussie werd, zover de tijd toeliet, gaarne gebruik gemaakt, en de belangstelling was bijzonder groot.
Uit propaganda-oogpunt waren ook aan tal van niet-leden uitnodigingen verzonden. Jammer genoeg gaf zich nog niet direct een groot aantal nieuwe leden op.

De secretaresse
Dr. A. Jaarsveld.

Amsterdam, 28 mei 1960.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Bestuur.

G.L. van Eyndhoven, voorz., Floraplein 9, Haarlem.
Dr. G.A. de Vries, ond.-voorz., Chopinlaan 1, Baarn.
Mej. Dr. A. Jaarsveld, secr., Hugo de Vries-laboratorium, Middenlaan 2a, Amsterdam-C.
Mej. J.P.S. Smit, penningm., Nic. Maesstraat 135, Amsterdam -zuid.
postrek. 90902, t.n.v. penningm. N.M.V.
Dr. R.A. Maas Geesteranus, bibl., Rijksherbarium, Nonnensteeg 1, Leiden.
Dr. M.A. Donk, voorz. Flora-comm., Pr. Mauritslaan 18, Den Haag.

Contributie.

De contributie bedraagt f. 6,50 per jaar voor gewone leden en f. 3,50 voor huisgenootleden en studentleden.

Adreswijziging.

A.J. de Jong "de Lijsterbes" Hoog Soeren. Gem. Apeldoorn.

Wie kan mij het juiste adres verstrekken van C.A.W. Jeekel, vorig adres Paulus Potterstraat 16, Amsterdam Z.